

בס"ד. יום שמחת תורה, ה'תשח"י

(הנחה בלתי מוגה)

להבין ענין שמחת תורה, שמשמחים את התורה, ומי הם המשמחים את התורה הם ישראל, ואופן השמחה הוא שלוקחים את התורה כמו שהיא גלולה (והיינו, שאופן השמחה אינו על ידי הלימוד בתורה, וגם לא ע"י הקריאה בתורה, שהרי לוקחים את התורה כמו שהיא גלולה דוקא), ומקיפים עמה את הבימה ורוקדים עמה¹. וצריך להבין מהו"ע שמחת תורה בכלל, שצריך לשמח את התורה, וגם שאופן השמחה הוא ע"י לקיחת ס"ת גלולה דוקא, ועיקר הענין, שישראל הם המשמחים את התורה, שמזה מובן שישראל הם למעלה מהתורה (שלכן הם משמחים את התורה), וכמארז"ל² שני דברים קדמו לעולם ישראל ותורה, ומי מהם קדם, ישראל קדמו, דמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, גם למחשבת התורה.

ב) ולהבין זה³ צריך להקדים מ"ש⁴ כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. דהנה, שמי קאי על שם הוי', שכולל כללות ההשתלשלות, כידוע שד' האותיות דשם הוי' הם בד' עולמות אבי"ע, יו"ד באצילות, ה"א בכריאה, וא"ו ביצירה וה"א אחרונה בעשי'. וכמו"כ למעלה יותר באצילות גופא הנה ד' האותיות דשם הוי' הם בהע"ס דאצי', יו"ד בחכמה, ה"א בכינה, וא"ו בז"א וה"א אחרונה בספירת המלכות. ומשנת"ל שד' אותיות שם הוי' הם בד' עולמות אבי"ע, מתאים עם זה שד' האותיות הם בהע"ס, לפי שהע"ס מאירים בד' העולמות, כמאמר⁵ אבא עילאה מקננא באצילות, אימא עילאה בכריאה, שית ספירן ביצירה, ואופן (שהוא ספירת המלכות) בעשי'. וכמו"כ ישנו שם הוי' למעלה מאצילות, עד לכללות המשכת הקו,

לא ואילך). וראה גם ד"ה זה דשנת תשי"ב (תו"מ ח"ד ע' 82 ואילך).

(4) ישע"י מג, ז.

(5) ראה מק"מ לוח"ב רכ, ב. וראה הערה בסה"מ היש"ת ע' 59. תש"ג ע' 133. וש"נ.

(1) ראה סה"מ תרפ"ט ע' 57. וש"נ.

(2) ראה תדבאר פי"ד. ב"ר פ"א, ד.

וראה סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שנו ואילך. וש"נ.

(3) בכל הבא לקמן — ראה ד"ה להבין

ענין שמחת תורה עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע')

שאופן המשכת הקן הוא בסדר ד' אותיות דשם הוי', שענינם הוא צמצום התפשטות המשכה והתפשטות⁶, וראשית הקן הוא היר"ד דשם הוי'. וכל זה הוא בהמשכות והגילויים שלאחרי הצמצום. ובאמת הנה גם בהאור שקודם הצמצום ישנם ד' האותיות דשם הוי', שהרי ידוע שהאור שקודם הצמצום הוא בחי' אצילות דכללות, וא"כ מוכן דכשם שבאצילות הפרטית ישנם ד' האותיות שהם בהע"ס דאצילות (כנ"ל), כמו"כ גם בבחי' אצילות דכללות ישנם ד' האותיות. ובאמת הנה גם למעלה מבחי' אצילות דכללות, והיינו הבחי' היותר נעלית שבהאור שקודם הצמצום, עד לבחי' האור הכלול בעצמותו, הנה מאחר שהוא אור וגילוי, ישנם שם ד' האותיות דשם הוי', שהרי כל גילוי הוא ע"י סדר ואופן ד' אותיות הנ"ל.

ומ"ש כל הנקרא בשמי, קאי על נש"י, וכמו שת"י כל דא בגין אבהתכון צדיקאי, שזה קאי על כללות ישראל, שמתייחסים אל האבות, וכידוע⁷ ההפרש בין השבטים להאבות, שבנוגע להשבטים הרי יש מי שהוא משבט זה ויש מי שהוא משבט זה, משא"כ בנוגע להאבות הרי כל ישראל נקראים בני אברהם יצחק ויעקב. וזהו כל הנקרא בשמי, שבחי' שמי, שכולל כללות ההשתלשלות וגם האור שקודם הצמצום עד האור הכלול בעצמותו (כנ"ל), הנה כל זה הוא בשביל נש"י. והענין בזה, שנש"י הם נקראים ונמשכים בשמי, והרי הנקרא בהשם הוא למעלה מהשם עצמו, והיינו דנש"י הם למעלה מבחי' שמי. וטעם הדבר, כי שם הוי' הוא בחי' אור וגילוי מן העצמות, ונש"י הם מושרשים בהעצמות, ובהם היתה ההמלכה על ענין האור והגילוי, כמארז"ל⁸ במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים. דהנה, כל האורות והגילויים, גם האור הכלול בעצמותו, הם אור בלבד ולא עצמות, ולכן אינו מוחלט ומוכרח שיהיו. וכידוע בענין גילוי האור למעלה, שאין זה דומה לאופן גילוי האור למטה, שלמטה גילוי האור מהמאור הוא בהכרח, אבל למעלה גילוי האור הוא ברצון דוקא, וא"כ הרי כל האורות והגילויים אינם מוחלטים, דאפשר שיהיו ואפשר שלא יהיו, שהרי למעלה הכל הוא ברצון וכוונה דוקא. והיינו, דכשם שהאור שלהאיר את העולמות הוא בכוונה, כך האור שלגלות עצמותו הוא ג"כ בכוונה דוקא, אלא שהכוונה בהאור שלהאיר את העולמות היא שיאיר בעולמות, והכוונה בהאור שלגלות עצמותו

(8) רות רבה פ"ב, ג (בשינוי לשון קצת).

(6) ראה לקו"ת בשלח א, א. ובכ"מ.

(7) ראה תו"א ר"פ וארא.

היא שיגלה את עצמותו, אבל הכל הוא בכוונה ורצון דוקא. ומאחר שגילוי האור הוא ברצון, הרי ישנו המלכה כביכול על זה אם ירצה או לא ירצה, ובמי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, והיינו לפי שנש"י הם מושרשים בעצמותו ית' ממש, שלמעלה מכל בחי' אור וגילוי, ולכן הי' ההמלכה בנש"י, שהם דוקא החליטו את הרצון שירצה בכל האורות והגילויים. וזהו כל הנקרא בשמי, שנש"י הם הנקראים בשמי, שהם למעלה מבחי' השם, לפי שבחי' השם הוא אור וגילוי, והנשמות הם מושרשים בהעצמות, והם דוקא החליטו את הרצון שיהי' בחי' השם, היינו כללות האורות והגילויים שאחרי הצמצום וגם האורות שקודם הצמצום עד להאור הכלול בעצמותו.

ג) **והנה** מאחר שהנשמות מושרשים בהעצמות שהוא למעלה מעלה מכל ההשתלשלות, ונמשכים בבחי' השתלשלות, הרי מובן שמעלת הנשמות היא גם מצד ענין ההשתלשלות, היינו, שמצד ענין ההשתלשלות עצמו יש מעלה בנש"י. והענין הוא, דהנה תכלית הכוונה בבריאת כל ההשתלשלות הוא כמאמר⁹ נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, וכלשון הרביים¹⁰ שמפני מה נתאוה אין אנו יודעים, אבל זאת אנו יודעים שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, ומצד כוונה זו ברא את כל ההשתלשלות וגם האורות וגילויים שקודם הצמצום. וכמשנת"ל שלמעלה הכל הוא ברצון וכוונה דוקא, דכשם שהאור שלהאיר את העולמות הוא בכוונה מאתו ית', כך האור שלגלות עצמותו הוא ג"כ בכוונה, והכוונה היא שע"י האורות יהי' לו ית' דירה בתחתונים. וזהו במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, דכאשר עלה לפניו ית' התענוג שיתענג מעבודת הנשמות שהם יעשו לו ית' דירה בתחתונים, הנה מצד זה הוחלט אצלו ית' הרצון על כל ההשתלשלות. והנה עשיית הדירה היא ע"י הנשמות דוקא. שהרי ענין דירה בתחתונים הוא שתהי' המציאות דתחתונים, ומ"מ, במציאות זו תהי' דירה לפניו ית', וענין זה נעשה ע"י הנשמות דוקא, שמושרשים בהעצמות, ואופן התהוותם מן העצמות הוא שנעשים במציאות נבדל, שזהו שהנשמות נקראים בשם בנים, דענין הבן הוא שהוא מושרש בעצמות האב והוא במציאות נבדל, ולכן דוקא הנשמות פועלים שתהי' דירה בתחתונים. משא"כ ע"י התורה אי אפשר להיות הדירה, דאף שהתורה היא חכמתו ורצונו ית',

9) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר (10) סה"מ עטר"ת ע' שב. וראה המשך ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ. תרס"ו ס"ע ז. סה"מ ה'ש"ת ע' 18. ועוד.

מ"מ, כיון שאורייתא וקוב"ה כולא חד¹¹, הרי המשכחה מן העצמות הוא בבחי' דביקות, ולכן אי אפשר להיות עי"ז ענין דירה בתחתונים, לפי שדירה בתחתונים הוא במציאות נבדל דוקא, ומצד התורה לא ה' מציאות של תחתונים, ורק הנשמות דוקא הם הפועלים שתהי' דירה בתחתונים.

ויובן זה ע"ד המבואר¹² בענין ירדן שנוטל מזה ונותן לזה¹³, דבכדי שתהי' ההעלאה מלמטה למעלה, צריך להיות ממוצע שיהי' כולל משניהם, נוטל מזה ונותן לזה. אלא ששם מבואר זה בענין ההעלאה מלמטה למעלה, שצריך להשתנות מכמו שהוא למטה. ועד"ז יובן גם בענין ההמשכה מלמעלה למטה, היינו המשכת הדירה בתחתונים, שצריך לזה ממוצע דוקא. והגם שענין הדירה הוא שיהי' גילוי העצמות ממש, וכמו עד"מ בדירת האדם הרי עצמות ומהות האדם דר בהדירה, וכמו"כ הוא גם בענין הדירה למעלה שזהו גילוי העצמות ממש¹⁴, וא"כ למה צריך לממוצע. אך הענין הוא, דהגם שפירוש ענין הדירה הוא המשכת וגילוי העצמות ממש, מ"מ, הרי זה שהעצמות בא באופן כזה שיתקבל למטה בהתחתונים, דבאמת יש בזה כל העצמות ממש, אבל זה באופן שנמצא כמו שהוא בתחתונים דוקא, היינו שנמצא באופן העלמי כמו ששייך לתחתונים. וזהו ההפרש בין הגילויים דלעתיד לענין הדירה בתחתונים שעושים עכשיו, שלעתיד יהי' בגילוי העצמות ממש כמו שהוא, ועכשיו בענין הדירה, הנה אף שנמצא בכל עצמותו, מ"מ, הוא נמצא בהעלם כמו ששייך לתחתונים. ויובן זה ע"ד המבואר במ"א¹⁵ בענין פנימיות אבא פנימיות עתיק¹⁶, דהגם שבפנימיות אבא נמצא פנימיות עתיק ממש, מ"מ, הרי פנימיות עתיק כמו שהוא במקומו אינו שייך לגילוי כלל, וכידוע¹⁷ שגילוי פנימיות עתיק יהי' לעתיד דוקא, ועכשיו כל הגילויים הם רק בחי' חיצוניות עתיק, ומ"מ, ישנו הגילוי דפנימיות עתיק כמו שהוא נמצא בפנימיות אבא, היינו, שאופן הגילוי

תרעט ואילך). המשך תרס"ו ס"ע ג. ד"ה נעשה אדם וד"ה ויבא משה תשי"ז פ"ג (תו"מ ח"י"ח ע' 118; ח"י"ט ע' 73).

15) ראה ד"ה ויצא וד"ה וישלח תרס"ו. סה"מ תרצ"ו ע' 9.

16) ראה לקו"ת נצבים מט, ד. וש"נ.

17) פרי עץ חיים שער הק"ש פט"ו.

11) תניא פ"ד ורפכ"ג בשם הזהר. וראה זהר ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו בתלתו. לקו"ת נצבים מו, א. ועוד.

12) ראה לקו"ת מסעי צד, א.

13) ראה ב"מ כב, רע"א. טעמי המצוות להרח"ו פ' שופטים (ד"ה מצות ערי מקלט).

14) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תפה (ועם הגהות — אוה"ת שה"ש ח"ב ע')

הוא דפנימיות עתיק אינו כמו שהוא מצד עצמו, כי אם כמו שהוא נמצא בפנימיות אבא דוקא, הגם שנמצא בזה פנימיות עתיק ממש. ועד"ז יובן גם בענין דירה בתחתונים, שעם היותו גילוי העצמות ממש, הרי אופן הגילוי הוא כמו שהוא נמצא בתחתונים דוקא, ולכן צריך לממוצע. והממוצע הם הנשמות שהם מושרשים בהעצמות ממש, והם בבחי' מציאות נבדל, ולכן דוקא הם הממוצעים שהם נוטלים מזה ונותנים לזה, ופועלים שיהי' דירה בתחתונים. וזהו כל הנקרא בשמי, שמעלת הנשמות היא גם מצד ענין ההשתלשלות עצמו, לפי שכוונת ההשתלשלות הוא שיהי' דירה בתחתונים, וכוונת ההשתלשלות נשלמת ע"י הנשמות דוקא.

ד) **והנה** ע"י עבודת הנשמות שעושים דירה בתחתונים, שיהי' המשכת העצמות ממש כמו שהוא נמצא בתחתונים, היינו באופן העלמי, הנה עי"ז יהי' לעתיד לבוא גילוי העצמות ממש, והיינו שגם למטה יהי' גילוי העצמות ממש כמו שהוא בעצמותו. והענין בזה, דהנה, לעתיד לבוא לא יצטרך הגוף לאכילה ושתי' ויהי' ניזון מהרוחניות¹⁸, והיינו, שעכשיו צריך הגוף לאכילה ושתי', שזהו בכל הגופים, ועד שאפילו גופו של משה רבינו שהי' זך ובהיר עד שעמד על עמדו בשעת הנבואה¹⁹, מ"מ, כשלא אכל ושתה מ' יום²⁰, הצטער על זה²¹, והיינו לפי שמצד סדר ההשתלשלות נבדל הגשמיות מהרוחניות, ולכן אי אפשר לגוף גשמי שיהי' ניזון מהרוחניות, אלא צריך לאכילה ושתי' בגשמיות דוקא. ובכדי שיהי' הגוף ניזון מהרוחניות, היינו שיהי' ביטול ההבדלה בין הגשמיות והרוחניות, הרי זה מצד העצמות דוקא. דהנה, מצד סדר ההשתלשלות הרי כל הענינים הם בהתחלקות והבדלה, שהרי מצד סדר ההשתלשלות ישנו מעלה ומטה, וכמו בהע"ס דאצילות, וגם בהאור שלמעלה מאצילות, כידוע שבהקו ישנו מעלה ומטה, והיינו לפי שהקו דבוק בראשו ובסופו אינו דבוק, ומצד זה הוא קו קצר ויש בו מעלה ומטה. וגם בהאור שקודם הצמצום, הרי שיער בעצמו בכח מה שעתיד להיות בפועל. וגם למעלה מבחי' השערה בכח, ישנו כח הגבול כמו שהוא כלול באור הבל"ג. ואפילו באור הבל"ג עצמו, להיותו אור וגילוי, הרי הוא כבר בבחי' איזה מקור להשתלשלות. ולכן, מצד בחי' האור אי אפשר שיהיו הגשמיות והרוחניות שוין, דמאחר שהוא מקור

(20) תשא לד, כח.

(21) ראה שמו"ר פמ"ז, ז. וראה בכ"ז המשך וככה שם. סה"מ תרח"ץ ע' ויד ואילך.

(18) ראה המשך וככה תרל"ז פפ"ח

ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ס"ע טרטו ואילך).

(19) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ז ה"ו.

להשתלשלות, הרי מוכרח שיהי' ממנו כפי סדר ואופן ההשתלשלות. ובכדי שיהי' באופן אחר, היינו שיהיו גשמיות ורוחניות שוין, הרי זה מצד העצמות דוקא, שכיון שאינו בגדר מקור כלל, הנה על ידו דוקא אפשר שיהי' הגוף ניוון מהרוחניות. ומזה מובן שההתחדשות דלע"ל היא שגם למטה יהי' גילוי העצמות ממש כמו שהוא בעצמותו (ולא כמו שהוא נמצא בתחתונים), והיינו, שעל ידי עבודת הנשמות עכשיו שפועלים שתהי' דירה בתחתונים, שהו"ע המשכת העצמות כמו שנמצא בתחתונים בבחי' העלם כנ"ל, הנה עי"ז יהי' לע"ל גילוי העצמות ממש כמו שהוא.

ה) **ובזה** יובן ענין שמחת תורה שישראל משמחים את התורה, דהנה מזה גופא שהכוונה דדירה בתחתונים נשלמת ע"י ישראל דוקא ולא ע"י התורה (כנ"ל), מובן, שנש"י הם למעלה מהתורה, והיינו לפי שהנשמות הם מושרשים בהעצמות ממש, משא"כ התורה, הרי גם בשרשה היותר נעלה היא רק בבחי' אורות וגילויים בלבד. וזהו מ"ש²² עוטה אור כשלמה, דקאי על התורה שנקראת בשם לבוש²³, דכמו שהוא בלבוש האדם עד"מ שהלבוש אינו בערך להאדם המלוכב בו, כך יובן גם בהתורה שהיא לבושו של הקב"ה, שאינה בערך להעצמות. ולכן צריכים ישראל לשמח את התורה, היינו להמשיך בה תוספות אור. והענין בזה, דלא מיבעי בבחי' רקיע דתורה²⁴, דהיינו כפי שהתורה היא בבחי' בינה, הרי היא במדידה והגבלה, אלא גם בחי' מים דתורה²⁴, דהיינו כפי שהתורה היא בבחי' חכמה, דאורייתא מחכמה נפקת²⁵, הרי גם החכמה היא איזה מציאות דבר. ואף שחכמה היא בחי' אין, הנה מה שהחכמה נקראת אין הרי זה רק לגבי היש דבינה, אבל באמת הרי גם החכמה היא איזה מציאות דבר. וזוהי עבודת נש"י להמשיך תוספות אור בתורה, שזוהי ההמשכה מבחי' אור דתורה²⁴ לבחי' מים דתורה, והיינו, דכיון שהחכמה היא בחי' אין, לכן אפשר להמשיך בה בחי' אור, ולמעלה יותר, להמשיך גם בבחי' אור דתורה מבחי' המאור עצמו. וענין זה נעשה ע"י עבודת הנשמות, שהם מושרשים בהעצמות ממש, ועי"ז הם מחברים את התורה עם העצמות.

תרל"ח ע' קמג ואילך. ד"ה תורה צוה וד"ה צור תעודה תשי"ט (ת"מ חכ"ד ע' 138 ואילך; ע' 175).

25) זח"ב סב, א. א. פה, א. א. קכא, א. ועוד.

22) תהלים קד, ב.
23) ראה ד"ה עוטה אור כשלמה ה"ש"ת (סה"מ ה"ש"ת ע' 67). וש"נ.
24) ראה סה"מ תרל"ה ע' תנא ואילך.

ו) **אמנם** עדיין צריך להבין, דעם היות שהנשמות הם מושרשים בהעצמות, הרי זה בנוגע להנשמות כמו שהם מצד עצמם, אבל בירידת הנשמות למטה והתלבשותם בגוף ונפש הבהמית, ובפרט בהעבודה שבזמן הגלות, איך אפשר שעבודת הנשמה עם דבר הזולת (גוף ונה"ב), תהי' מגעת להעצמות. דבשלמא בבחי' האורות וגילויים יש תפיסת מקום להזולת, שהרי כל ענין האור הוא להאיר לזולתו. וגם האור שלגלות עצמותו עד בחי' האור הכלול ממש, כיון שהוא אור וגילוי בלבד, הרי בהכרח שיש איזה תפיסת מקום להזולת. אבל בהעצמות, שמציאותו היא מה שהוא, ואין שייך שם שום זולת כלל, איך אפשר שהעבודה שהנשמה עובדת עם הגוף ונה"ב תגיע בהעצמות.

אך הענין הוא, כדאיתא בזהר²⁶ דאע"ג דלית מחשבה תפיסא ב' מ"מ נתפס הוא ברעותא דלכא²⁷. והיינו דבחי' מחשבה, גם המחשבה היותר נעלית, ובכלל זה הם כל האורות והגילויים, אינם תופסים בהעצמות, אבל נתפס הוא ברעו"ד, שהו"ע האהבה העצמית שמצד עצם הנשמה להעצמות. דהנה, יש אהבה שבאה מצד ההתבוננות, שכאשר מתבונן בגדולת הוי' בענין התהוות העולמות, איך שנתהוו עולמות ונבראים עד אין קץ, אזי נתעורר באהבה גדולה לאלקות, אמנם אהבה זו היא בחי' חיצונית הלב, מאחר שבאה ע"י הכנה והשגה. ויש אהבה פנימית יותר מזו, והיא האהבה שאינה מצד ההשגה בלבד, כי אם מצד ההכרה באלקות. ובוה גופא יש ג"כ ב' בחינות. יש הכרה שבאה מצד ההשגה, שלאחרי שהשיג את הענין, אזי בא לידי הכרת הענין, והיינו שאין זה שהוא משיג בלבד, אלא הוא מכיר את הענין. אמנם, כיון שהכרה זו באה ע"י הקדמת ההשגה, הרי גם ההכרה אינה בהעצם ממש, כי אם בהענין המושג, אלא שבהענין המושג גופא אין זה השגה חיצונית בלבד, כי אם הכרה. ויש הכרה נעלית מזו, והיא ההכרה שאינה באה מצד ההשגה כי אם מצד עצם הנשמה, מה שעצם הנשמה מכיר את עצם האלקות, וכמו באברהם אבינו שכן ג' שנים הכיר את בוראו²⁸, שאין זה מצד ההשגה, כי אם מצד העצם. וזהו בחי' רעותא דלכא שבזה נתפס העצמות, כי בחי' רעו"ד היינו שהעצם תופס את העצם. ולכן, הנה אף שהנשמות נתלבשו בגוף ונה"ב, וגם נמצאים בזמן הגלות, שכל עבודתם היא באופן שעובדים בדבר הזולת, מ"מ, כיון שעבודתם

ואילך. ובכ"מ. וראה זח"ג (אד"ז) רפט, ב.
28 נדרים לב, סע"א.

26 תקו"ז בהקדמה (י, א).
27 כ"ה בשם הזהר בהמשך תרס"ו ע' נו

שעובדים עם הגוף ונה"ב היא מצד ההכרה עצמית שמצד עצם הנשמה שמכרת בהעצמות, לכן מגעת עבודה זו בהעצמות, וממשכת את העצמות גם בהתורה.

ז) וזהו כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, דכל הנקרא בשמי קאי על נשמות ישראל שהם למעלה מבחי' השם, ומושרשים בהעצמות ממש. ולכבודי קאי על התורה, דאין כבוד אלא תורה²⁹, דכבוד הוא לבוש³⁰, והיא התורה שנקראת לבושו של הקב"ה, שגם בהמדריגות היותר נעלות שבתורה הרי היא רק בבחי' לבוש בלבד שאינה בערך להעצמות, ולכן הנה גם התורה כמו שהיא למעלה צריכים ישראל להוסיף בה תוספות אור, וכמו דוד שהי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה³¹. וממשיך בכתוב בראתיו יצרתיו, שהם פרטי המדריגות בתורה, בראתיו היינו תושב"כ ויצרתיו היינו תושבע"פ, שהרי ההפרש בין בריאה ליצירה הוא³² שבריאה היא חומר פשוט, ויצירה היא ציור מפורט, ולכן תושב"כ שכוללת הכל בהעלם היא בחי' בריאה, ותושבע"פ שבה נמשך מן ההעלם אל הגילוי היא בחי' יצירה. וממשיך בכתוב לבאר אופן עבודת הנשמות שע"י עבודה זו ממשיכים אור בהתורה, שזהו"ע אף עשיתיו, דעשיתיו הוא לשון כפי"כ³³, והו"ע העבודה דקבלת עול. ויש בזה ב' מדריגות, הא', שעבודתו אינה מצד השגה, כי אם בבחי' ביטול במציאות שמצד עצם הנשמה. והב', שעבודתו היא למטה מהבנה והשגה, היינו, שמצד עצמו אין לו רצון באלקות, ויש לו רצונות זרים, אבל מ"מ כופה את עצמו בדרך קבלת עול. וב' בחינות אלו הם ע"ד ענין יראה תתאה ויראה עילאה. ואף שיש ריחוק גדול ביניהם, שהרי בחי' הא' הו"ע ביטול במציאות, ובחי' הב' היא קב"ע שלמטה מטו"ד, מ"מ, כיון שזהו"ע של קב"ע וביטול, הרי זה קשור ושייך לבחי' הא' דביטול במציאות. וכידוע בענין ד' המדריגות דחילו ורחימו רחימו ודחילו³⁴, דאף שדחילו הא' היא בחי' יראה תתאה ודחילו הב' היא יראה עילאה, מ"מ, שייכים הם זל"ז, שהרי ע"י רחימו שהיא אהבה לא יבא לבחי' יראה עילאה, כי אם ע"י בחינת דחילו, שעם

33) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשסא ואילך.
34) ראה זח"ג כג, א ואילך. תקו"ז ת"ו (כא, ב). ת"י (כה, ב). לקו"ת בלק עג, א. סה"מ תרנ"ח ע' צב. ד"ה לכן אמור לבני" דש"פ וארא ספ"ו (לקמן ס"ע 312). ובכ"מ.

29) אבות פ"ג, ג.
30) ראה שבת ק"ג, א. וש"ג.
31) ראה זח"ג רכב, ב (ברע"מ). לקו"ת שלח מז, ג. נא, א. ועוד.
32) ראה סה"מ תרס"ב ע' שנו.

היותה יראה תתאה, מ"מ, להיותה בחי' ביטול, הנה על ידה דוקא יבוא לבחי' יראה עילאה, ביטול המציאות (שבאה מצד ההכרה עצמית דעצם הנשמה שמכרת בעצם האלקות). וזהו"ע אף עשיתיו, שכולל ב' הענינים, המדריגה היותר תחתונה דקבלת עול בלבד, והמדריגה היותר עליונה דביטול במציאות, ששייכים זה לזה. ועז"נ³⁵ אל תט באף עבדך, היינו בחי' אף עשיתיו שהיא בבחי' ירידת המדריגות, ומ"מ אל תט גו', דמאחר שהוא בבחי' ביטול, הרי זה שייך להביטול במציאות שמצד עצם הנשמה. ולכן גם בעבודה זו ממשיכים את העצמות. וזהו כל הנקרא בשמי ולכבודי גו' אף עשיתיו, שע"י העבודה דאף עשיתיו, עם היותה עבודה פשוטה מצד קב"ע בלבד, ממשיכים תוספות אור בתורה.

(ח) **וזהו** ענין שמחת תורה שישראל משמחים את התורה, ואופן השמחה אינו ע"י לימוד בתורה, וגם לא ע"י קריאה בתורה, כי אם שלוקחים את התורה כמו שהיא גלולה דוקא, דהנה, בתורה ישנו קלף התורה ואותיות התורה, דאותיות הן בחי' גילוי, והקלף הוא העצם. וכיון שהעבודה דשמח"ת היא להמשיך את העצמות, לכן משמחים את התורה כמו שהיא גלולה דוקא, דהיינו עצם התורה, שע"י ממשיכים את העצמות. וכל זה הוא ע"י עבודתם של ישראל שמגעת בהעצמות, וע"י עבודתם עושים דירה לו יתברך בתחתונים, שבכל עניניהם הם ממשיכים את העצמות. אלא שעכשיו הרי זה בהעלם כנ"ל, והגילוי יהי' לעתיד לבוא, במהרה בימינו, שאז יהי' העצמות ממש כמו שהוא למטה בגילוי.

